

VT 45- OCTOBRE 2018

la verda Triskelo

esperanto
Bretagne

2 numéros par an, parution :
Février - Octobre.

Compte-rendu de
l'assemblée générale 2018
À LOUDEAC
(vidu paĝon 3)

Plena informo
pri la kursoj 2018-2019
en Bretonio
(dum varbado havu
kaj montru la paĝon 5!)

Pri
la 2019 turneo
en Bretonio
paĝoj 10,11

Vidu
notindajn datojn 2018-2019
lastan paĝon

Enhavo

• Edito	p. 2
• Responsables de clubs	p. 2
• La Federacio	p. 3,4
• Kursoj 2017-2018	p. 5
• Okazis!	p. 6
• Por informo	p. 7
• El niaj kluboj	p. 8,9
• Turneoj 2019	p. 10,11
• Okazis!	p. 12
• Armor Esperanto	p. 13
• Vojaĝo al Ĉinio	p. 14,15
• Universala Kongreso 2018	p. 16,17
• Klubo de Guingamp	p. 18
• Klubo de Rhuys	p. 19
• Farenadaĵoj 2018-2019	p. 20

Cotisation 2019

Pensez-y dès maintenant

Même si vous ne suivez pas de cours,
même si vous n'êtes pas actif,
soutenez l'Espéranto et restez informé.

Adressez-vous soit à votre correspondant
local si vous appartenez à un club, pour ad-
hérer à la fédération uniquement adressez-
vous à Xavier Godivier, coordonnées p.2.

Aux internautes
site Internet :

<http://bretonio..esperanto-france.org>

Pour vous inscrire à la liste de diffusion
Bretonio, et ainsi recevoir des nouvelles, plus
fraîches et plus nombreuses, envoyez un
message vide à l'adresse :

[bretonio-subscribe\[ce\]yahoogroupes.fr](mailto:bretonio-subscribe[ce]yahoogroupes.fr)

Redakcio : Jannick Huet-Schumann – 02.99.83.69.86 - [huet.jannick\[ce\]gmail.com](mailto:huet.jannick[ce]gmail.com) – 9 rue du Couradin - 35510 - Cesson-Sévigné

N'attendez pas la prochaine édition, envoyez vos articles dès maintenant pour les voir apparaître dans le prochain VT
(par courrier ou par courriel).

E D I T O

Ni esperu!

Ni pli kaj pli aŭdas malbonajn novaĵojn pri la perspekivoj de nia mondo: pri klimato, ekonomio, politiko. Ni pli kaj pli konstatas ke nia nuna mondo ne daŭre estos eltenebla pro kresko de maljusteco, malŝparo de la rimedoj kaj poluto de nia planedo.

Ĉu daŭre utilas zorgi pri Esperanto en tiu malesperiga situacio? Ĉu ne pli utilis engaĝiĝi por ekologiaj, politikaj, solideracaj celoj?

Fakte ni memoru ke de ĝia komenco Esperanto estas lingvo celita al Espero: espero de kreskiĝo de frateco de la homoj por kunagadi pace, solidare al pli bona mondo. Eĉ se nia lingvo ne estas forta laŭ nombro de parolantoj, ĝia internacieco estas reala ĉar ja estas homoj kiuj parolas ĝin en ĉiuj partoj de la mondo.

Ni do memoru pri la unua celo de nia lingvo, por partoprenigi ĝin al la multaj iniciativoj kiuj strebas al pli justa kaj solidara mondo. Ni esperantistoj partoprenu kreskiĝi Esperon!

Xavier Godivier

Ayons espoir!

Nous entendons de plus en plus de mauvaises nouvelles sur les perspectives de notre monde : à propos du climat, de l'économie, de la politique. Nous constatons de plus en plus que notre monde actuel ne sera pas durablement vivable à cause de l'accroissement des inégalités, du gaspillage des ressources et de la pollution de notre planète.

Est-il utile de s'occuper d'espéranto dans cette situation désespérante ? Ne serait-il pas plus utile de s'engager pour des causes écologiques, politiques, ou de solidarité?

Nous devons nous rappeler que dès son origine l'espéranto a été une langue destinée à l'Espoir : l'espoir d'accroître la fraternité des êtres humains pour agir ensemble dans la paix, solidairement, pour un monde meilleur. Même si notre langue n'est pas forte en nombre de locuteurs, son internationalité est réelle car il y a des personnes parlant l'espéranto dans toutes les parties du monde.

Rappelons-nous du but premier de notre langue, pour contribuer à la faire participer aux multiples initiatives pour un monde plus équitable et plus solidaire. Nous espérantistes, participons à faire croître l'espoir !

Xavier Godivier

Responsables des clubs (ou antennes) bretons

VT sendado	Manjo Clopeau 12 rue de la Drisse 56450 Theix	02.97.68.98.57	manjo.clopeau[ĉe]wanadoo.fr ;
Armor-Esperanto (St Briec)	Jérôme Caré	07.82.19.62.71	jerome.care[ĉe]me.com
Hennebont	Yvette Veslin	02.97.36.08.75	yvette.veslin[ĉe]orange.fr
Lorient	Anne Georget	02.97.64.30.39	anne.georget[ĉe]wanadoo.fr
Plouézec	Noël Reysset	07.83.10.83.68	reyssetplouezec[ĉe]hotmail.fr
Guingamp	Anne Desormeaux	02.96.35.83.25	anne_desormeaux[ĉe]yahoo.fr
Vannes	Elinjo Le Dru	06.21.07.11.09	ledruelisabeth[ĉe]gmail.com
Rhuys	François Desmares	02.97.26.89.96	sicnarf56[ĉe]free.fr
Pontivy	Marielle Giraud	06.80.13.35.31	liber.terre[ĉe]wanadoo.fr
Rennes	Xavier Godivier	09.53.17.02.55	zav[ĉe]esperanto-panorama.net
St Malo	A-Marie Argney	02.99.40.24.86	amargney[ĉe]wanadoo.fr
Plestin les Grèves	Étienne de St Laurent	02.96.35.76.64	etienne.dsl[ĉe]wanadoo.fr
Pleudaniel	Pierre Cardona	02.96.30.23.94	kortep[ĉe]gmail.com
Dinan - Ploubalay	Philippe Stride	06.76.29.90.11	philippe.stride[ĉe]wanadoo.fr
Montfort-sur-Meu	Josette Ducloyer	02.99.09.71.92	jpducloy[ĉe]club-internet.fr
Querrien	Françoise Noireau	06.09.12.03.74	desirdapprendre[ĉe]gmail.com
Herbignac	J-Y Santerre Duret	02.40.22.00.98	jys.mys[ĉe]club-internet.fr
Saint Aignan de Grand lieu	Solange Goan	02.40.31.02.56	sgoan[ĉe]club-internet.fr
Nantes	Gilles Picault	06.24.35.02.49	gilp-ccne[ĉe]outlook.com
St Nazaire	Chantal Barret	02.40.01.97.27	patchdomo[ĉe]yahoo.fr

F e d e r a c i o

Compte-rendu de l'Assemblée Générale ordinaire du 25 mars 2018

L'assemblée générale de notre fédération Bretagne s'est tenue à Loudéac, salle Malivel, le dimanche 25 mars 2018 de 9h à 17h.

À noter la visite d'un journaliste du Télégramme.

43 personnes étaient présentes.

On dénombre 15 pouvoirs : 11 de Hennebont-Lorient, 2 de Rennes-Montfort, 2 de Plouézec-Guingamp.

Le nouveau numéro de la revue de la fédération, la "Verda Triskelo" (VT n° 44), a été découvert et distribué aux associations locales.

Le libro-servo a connu son habituel succès, avec toujours des nouveautés intéressantes, dont le nouveau CD J. Brel chanté par la kompanoj, et le nouveau "metodo 11" ..

Le repas pris en commun, ainsi que le moment libre qui a suivi, ont permis à tous de se retrouver, de bavarder en vieilles connaissances, ou de découvrir de nouveaux membres et initiatives.

La matinée a été consacrée à la tenue de l'AG et aux débats.

L'après-midi, la chorale Interkant nous a présenté un petit extrait de son répertoire sous la direction de Maja, puis la troupe de Espéranto-Vannes nous a présenté la pièce de Yvon Taburet "amo ĉe la pordo". Beaucoup de rires, et excellente façon de clôturer une journée studieuse et intensive.

Compte rendu de l'AG

Approbation des rapports

L'ensemble des rapports, d'activités 2017, financier 2017 ainsi que les projets 2018 et le budget prévisionnel pour 2018 sont tous consultables sur le site de la fédération :

<http://bretonio.esperanto-france.org/>

Rapport d'activité 2017

On note une légère diminution du nombre d'adhérents, c'est un phénomène chronique et préoccupant.

Xavier, président, en donne les principaux titres :

Édition du Verda Triskelo, gestion du site internet et de la liste de discussion, organisation de tournées d'étrangers, aide à la formation,...

Les rapports des associations locales d'espéranto ont été envoyés sur la liste « Bretonio » et sont disponibles sur le site.

Question posée à propos de l'aide apportée à 2 jeunes pour participer à un stage de Grésillon et passer un examen : c'est une décision ponctuelle du CA.

Rapport financier 2017

par la trésorière Jannick : Les dépenses 2017 sont légèrement supérieures à 2016, car il est inclus des dépenses concernant les tournées 2016.

On constate que la fédération a de l'argent en caisse,

qui peut être dépensé, mais il manque des forces vives pour présenter des projets.

Les rapports, moral et financier, sont approuvés à l'unanimité.

Projets 2018

Tournée de Nijole (Lituanie) en avril, et d'un couple québécois (tournée de esperanto-france) en juin à Nantes, Douarnenez, Guingamp et Plouézec, st-malo, Rennes, thèmes : "kiel helpi volonte la elmigrantojn", en lien avec les associations locales d'aide aux migrants, ou "arbaro kaj protekto de ekologia medio" ; il est important de contacter les associations locales qui s'intéressent à ces sujets.

Exposition à Querrien (29) : en partenariat avec l'association culturelle locale, du 12 au 13 mai.

Élections

mandats à renouveler :

Xavier Godivier, Jérôme Caré

pas de nouveaux candidats

Tous deux sont réélus à l'unanimité.

Les réunions téléphoniques du CA seront annoncées pour permettre à des membres d'intervenir et de présenter des projets particuliers. On sera attentif à l'avenir à ce que ces réunions se tiennent en français pour permettre à tous d'être à l'aise.

Béatrice : la participation au CA permet des échanges intéressants, permet de donner son opinion, permet de mettre en relation les clubs et la fédération.

Fin de l'AG

Voici la composition complète du CA :

Marielle Giraud, Pontivy

Amapola Triguéro, St-Brieuc

Jannick Huet-Schumann, Rennes trésorier

Maryvonne Pennec, Plouézec

Denis-Serge Clopeau, Vannes trésorier-adjoint

Claude Bensimon, Hennebont

Laurent Peuch, St-Brieuc

Béatrice Allée, Plélan-le-Petit

Isabelle Smith, Pluvigner

Damien Allard, Pluvigner

Manjo Clopeau, Vannes secrétaire

Xavier Godivier, Rennes président

Jérôme Caré, St-Brieuc

débat

kiel interesi novajn homojn al esperanto ? témoignage de diverses expériences

Pluvigner :

Manjo résume l'histoire et le fonctionnement de ce nouveau groupe.

Federacio

Françoise, qui a des nouvelles plus fraîches, rapporte que l'un des jeunes, Eole, suivra le début du voyage de Isabelle et Damien (qui ne sont pas venus à Loudéac car ils se sont trompés de date), s'occupera de leur blog, et participera à l'infankongreso de Lisbonne

Ensat de Lannion :

Jérôme : plus de cours cette année faute de moyens matériels et financiers.

Hélène : lors de la présentation aux élèves, a ressenti de l'opposition, voire de l'agression, de certains enseignants des autres langues.

Denis : à l'université de Rennes, il y a longtemps, le président, ami de Zef Jégard, était favorable mais n'a pu accepter de cours, à cause d'opposition d'enseignants de langues menacées.

Université de Lorient :

Claude : depuis deux ans propose un cours à l'université de Lorient, plusieurs élèves sont intéressés mais sont obligés de délaissé le cours à l'approche des examens.

Claude est en relation avec le directeur pour officialiser le cours, et ainsi fidéliser les étudiants. La réponse est en attente.

Mezlernejo de Guingamp :

Sophie (service civique de Armor-Eo) a animé un cours, puis Muriel a pris la relève, a eu beaucoup d'élèves, a même dû en refuser, a reçu de l'argent de l'Etat (grâce à un nouveau contrat entre le ministère et Espéranto-France), a eu des contacts avec des écoles étrangères.

Tap (temps d'activités péri-scolaires) à Sarzeau , Francis: les interventions prendront fin l'an prochain

débat libre et conclusion:

Laurent : quand on informe sur l'espéranto, on doit tenir compte du public présent, quels sont les centres d'intérêt des personnes présentes : culture, voyage, jeux, défenseurs de l'anglais,...

Elinjo : l'association de Vannes dispose d'un site internet rénové, de 2 pages facebook (pour esperanto-Vannes et pour le café des langues), et d'une page Youtube pour ses pièces de théâtre.

Jannick : Il est étonnant que les espérantistes ne soient pas demandeurs de formations, alors que des séminaires sont régulièrement proposés par exemple à Grésillon.

Laurent : il faut utiliser les réseaux sociaux pour faire connaître nos activités.

Jérôme : mais cela nécessite beaucoup de temps, pour cela les services civiques d'Armor-espéranto ont été très efficaces.

Jean-Claude : avoir de nombreux contacts sur les réseaux (qui relatent entre autre sur l'espéranto) aide à la

divulgation de l'espéranto.

Francis : est-ce que l'espéranto a de l'avenir ?

Vinko : on doit présenter l'espéranto comme **une** des langues internationales parmi d'autres, ne pas refuser l'anglais de façon systématique.

Françoise : Pour que les comptes facebook, twitter, etc, soient efficaces, il ne suffit pas d'y faire apparaître des informations, il faut les alimenter pour que chaque jour il y ait de nouvelles actualités qui intéressent le public visé. Et cela demande beaucoup de temps.

Josette: Attention à être convaincant et crédible sur les réseaux sociaux. L'écrivain Daniel Tammet les a utilisés pour rédiger 20 pages sur l'espéranto dans son dernier livre "Chaque mot est un oiseau à qui l'on apprend à chanter" et le résultat est assez négatif.

Jean-Claude : a l'habitude de publier des articles (sans relation avec l'eo) en deux langues, façon d'interroger indirectement sur l'eo.

Pour terminer, Laurent propose un exercice inspiré du théâtre des opprimés : deux personnes en scène, l'un joue l'espérantiste qui veut convaincre, l'autre joue le rôle du quidam plutôt sceptique. Tout au long du dialogue, une personne du public peut prendre la place d'un des deux personnages.

Le public présent a bien joué le jeu, et l'exercice a été très plaisant, on pourra noter que l'inspiration était plus forte du côté du sceptique, d'où la nécessité de travailler l'argumentaire.

Exercice à renouveler

pour ceux qui veulent des noms derrière les prénoms des intervenants :

Xavier Godivier

Janink Huet

Béatrice Allée

Laurent Peuch

Manjo Clopeau

Claude bensimon

Jérôme Caré

Hélène Dubois

Francis Desmares

Françoise Noireau

Denis-Serge Clopeau

Jean-Claude Dubois

Elinjo Le Dru

Josette Ducloyer

La secrétaire Manjo Clopeau

Kursoj 2017-2018 de la kluboj

22 - CÔTES D'ARMOR

Trélat

Contact: Philippe Stride (Pleslin-Trigavou), tel. 06 76 29 90 11, courriel : philippe.stride[œ]wanadoo.fr
Cours: jeudi tous les 15 jours 18h-20h [débutants et conversation], au Café associatif Trélavie 22100 Trélat

Guingamp

Contact: Anne Desormeaux, 21 rue Jean Jaurès (Kervenno), 22140 Cavan, tel. 02 96 35 83 25, courriel : anne_desormeaux[œ]yahoo.fr
Cours: jeudi 17h-17h30 [débutants], 17h30-19h pour tous à l'Espace d'Activités et de Loisirs (ancienne école du Roudou), Guingamp.

Lannion

Contact: Maja Mériaux, tel. 02.96.45.30.60 courriel : meriaux.family[œ]wanadoo.fr
Conversation: mercredi 17h-18h
Cours débutant : mercredi 18h-19h30
 À la Maison de la Solidarité, rue des écoles, 22300 Lannion.

Plouézec

Contact: Jeanne Pouhaër, tel.: 02 96 20 68 07 courriel : jeanne.pouhaer[œ]orange.fr
 Site : www.pluezek-esperanto.net
Cours : le lundi
 - 1er niveau : 18h -19h30, responsable Maryvonne Pennec.
 - 2ème niveau : 14h -16h : responsable Jeanne Pouhaër
 - 3ème niveau : 16h -18h : responsable Jeanne Pouhaër
 À la salle Run David à Plouézec

Peumerit-Quintin

Contact: Alain Bournel, tel. 06 64 35 06 71
Cours : le mercredi 20h à la salle des associations 22480 Peumerit-Quintin
 courriel : bournel.alain[œ]orange.fr

St-Brieuc

Contacts: L.Peuch 06.89.86.12.97 ou J.Caré 07.82.19.62.71 courriels : lpeuch[œ]hotmail.com.; jerome.care[œ]me.com,
Cours : jeudi 18h15-20h [1er et 2ème niveau]
 à la MJC du Plateau, 1 avenue Antoine-Mazier à Saint-Brieuc.

Pleudaniel

Contact : Pierre Cardona 09 81 45 23 94
 Courriel : kortep[œ]gmail.com
Cours : jeudi 18h-19h30 [2ème niveau]
 Salle du conseil municipal, mairie 22740 Pleudaniel

35 - ILLE-ET-VILAINE

Rennes

Local : 18 avenue du Doyen Colas , tel. 09 53 17 02 55
 courriel : xgodivier[œ]esperanto.org
 site : esperanto.rennes.free.fr
Cours : mardi 19h [débutants] au local.

Saint-Malo

Contact : Anne-Marie Argney, 47 rue du Père Lebret, 35400 Saint Malo, tel. 02 99 40 24 86, courriel amargney[œ]wanadoo.fr
Cours : mercredi 14h30-16h30 [2ème niveau] au Centre Brouassin, 31 rue des 6 Frères Ruellan, Paramé, et samedi 14h30-16h30 [débutants] au 94 Bld Kennedy, Rothéneuf.

56 - MORBIHAN

Hennebont

Contact: Yvette Veslin, Inzinzac-Lochrist, tel. 02 97 36 08 75 ou 02 97 81 13 76
 courriel : cloesb[œ]yahoo.fr
Cours : le mardi 10h-12h et 17h30 -19h [avancés], 19h-20h30 [débutants], à la Maison pour tous., place Gérard Philippe.

Lorient

Contact: Claude Bensimon tel. 02.97.81.13.76 ou 02 97 36 59 48
 courriel : cloesb[œ]yahoo.fr
Cours: mardi 19h30 [débutants], 16h30-18h [intermédiaire], 18h-19h30 [perfectionnement]
 1er et 3ème samedi du mois de 9h à 11h [débutants] de 11h à 12h30[conversation]
 à la Maison des associations, Cite Allende, 12 rue Colbert.

Pontivy

Contact : Marielle Giraud-Kerroch, 56310 Bieuzy-les-eaux, tel. 06 80 13 35 31, courriel : liber.terre[œ]wanadoo.fr
Cours : information et cours à la demande.

Sarzeau

Contact: Francis Desmares, 12 allée des Oiseaux, Kerassel, 56370 Sarzeau, tel. 02 97 26 89 96,
 courriel : francismsg56[œ]gmail.com
Cours : mardi 17h30-19h [débutants/perfectionnement] au Centre Robert Hiebst, place des trinitaires, Sarzeau

Vannes

Contacts : Elisabeth Le Dru, 1 allée de Calmont, 56000 Vannes, tel. 06.21.07.11.09; courriel: ledruelisabeth[œ]gmail.com
Conversation: lundi de 16h30 à 19h00 hors vacances scolaires au local de l'association, 20 place Fareham à Vannes.
Pour les débutants: apprentissage autonome sur internet (Lernu, Ikurso, duolingo ...) + atelier avec un espérantiste expérimenté tous les lundis de 16h03 à 18h00 au local de l'association, 20 place Fareham à Vannes.
 Répétitions de la pièce de théâtre « Le petit Chaperon Vert » Elle sera présentée lors de la fête Zamenhof le **3 février** à Vannes

Café des Langues tous les 1ers jeudis du mois à 18h00 au café "Le Gambetta" au fond du port de Vannes

29 - FINISTERE

Douarnenez

Contact : Chantal Allen, tel 06.74.15.78.09
 Courriel : chantalallen9[œ]gmail.com
Café Espéranto : vendredi 10h30-12h [tous niveaux]
 à la Maison Solidaire Kermarron 29bis rue Charles de Foucault

Querrien

Contact: Françoise Noireau tel. 06 09 12 03 74 ,
 courriel : desirdapprendre[œ]gmail.com
Cours : mardi 20h-22h [débutants] au Foyer 29310 Querrien

Okazis!

Ankaŭ vi, diplomigu ĉe Edukado.net !

En Madrido ĉi-somere, dum ILEI-kongreso kaj post provleciono antaŭ profesiaj instruistoj, mi ricevis diplomon pri EIT, Esperanta Intruista Trejnado, frukto de dekmontaj retstudoj ĉe Edukado.net.

Tre interesaj studoj, kiuj konsistas el 2 fakoj de la grandaj studoj RITE ĉe la retejo Edukado.net, gramatiko kaj metodiko. 41 lecionoj kun legaĵoj kaj taskoj reSENDOTAJ (verkado de gramatikaj ekzercoj, serĉado de eraroj en publikaĵoj, eseoj, komentoj ...) aŭ plenigotaj (filmado de provkursoj, debatoj, ĉeesto en lingva lernejo ...). Ĉi-rilate mi esprimas mian dankemon al la paciencaj kobajoj, kiujn mi suferigis cele al tiaj taskoj, mi nomis la klubanojn de Vannes !

Katalin multe postulis, sed multe instruis, kaj mi ne bedaŭras la ellasitan ŝviton ! Mi ŝatas Esperanton (kaj la lingvon, kaj la ideon), mi ŝatas instrui ĝin kaj por mi estis grave ricevi agnoskon de la plej valoraj instancoj de la movado. Mi kuraĝigas la interesatajn instruantojn de Esperanto plispertiĝi tiamaniere. <https://edukado.net/klerigejo>

Elinjo

Raporto pri la prelego de Nijole en Rennes

LITOVIO signifas « pluvlando »

La litova lingvo estas la plej arkaika vivanta hindeŭropa lingvo.

Surfaco 65300 km²

2 800 000 loĝantoj

Denseco 52

Urbanaj 93%

Litovoj 86,9%, poloj 5,6%, rusoj 4,6%, belorusoj 1,2%

Sendependeco en 1990

Kristaniĝo nur fine de la 12^a jarcento.

1323 Kreado de Vilnius

En la 14^a kaj 15^a jarcento Litovio etendiĝis de la Balta Maro ĝis la Nigra Maro.

En 1918 Litovio fariĝis sendependa ĝis 1940.

Okupita de la nazioj kaj poste de la Soveta Unio.

En junio 1941, 30.000 Litovanoj estis ekzilitaj dum 7 jaroj al Siberio, el kiuj la bopatrino de Nijole kun sia filino kaj sia filo, 3 jaraĝa, kiu fariĝos la edzo de Nijole..

1989 komenco de ŝanĝoj

1990 Vizito de Gorbaĉov kaj sendependenco de Litovio. En 1992 Rusio ne plu liveris benzinon kaj aliajn necesajn provizojn

Fariĝis membro de Eŭropa Unio en 2004, de Shengen Spaco en 2007 kaj de la Eŭro Zono ekde 2015. Sed tio ne solvis la problemon de senlaboreco kaj bedaŭrinde la gejunuloj forfuĝas ekster Litovio.

Ekonomio:

Post la foriro de la Rusoj, la industrio falis. Restas kelkaj fabrikoj (elektraj motoroj, televidaparatoj, fridujoj, mebloj, naturaj kuraciloj per herboj,...), kaj turismo (sed oni preferas landoj kiuj havas pli da suno)...

Tamen la lando havas multajn belaĵojn: 2800 lagoj, arbaroj, plaĝoj sur la balta maro, urboj (Vilnius, Kaunas), kasteloj (Trakai).

Venu al Litovio!

Josette

Por informo

United Nations
Educational, Scientific and
Cultural Organization

Organisation
des Nations Unies
pour l'éducation,
la science et la culture

Organización
de las Naciones Unidas
para la Educación,
la Ciencia y la Cultura

Организация
Объединенных Наций по
вопросам образования,
науки и культуры

منظمة الأمم المتحدة
للتربية والعلم والثقافة

联合国教育、
科学及文化组织

Message de Audrey Azoulay
Directrice générale de l'UNESCO

à l'occasion du Congrès mondial de l'association universelle d'Espéranto
Lisbonne, 29 juillet 2018

Je suis heureuse de pouvoir adresser ces mots de soutien aux participants du 103e Congrès mondial de l'Association universelle d'espéranto.

Vous avez la chance de vous réunir dans cette magnifique ville de Lisbonne, une ville chargée d'histoire, qui s'est construite au carrefour de différentes cultures, une ville ouverte sur le monde, à la pointe de la péninsule ibérique.

Je ne doute pas que ce cadre exceptionnel saura vous inspirer de fructueux échanges.

Comme vous le savez, l'UNESCO soutient l'enseignement de l'espéranto depuis de nombreuses années.

Notre Organisation partage en effet avec le mouvement espérantiste des valeurs communes :

l'aspiration à construire un monde de paix, l'entente entre les peuples, le respect de la diversité culturelle, la solidarité par-delà les frontières.

Le ciment de toutes ces valeurs, c'est la capacité au dialogue, à l'écoute, au partage.

Les langues, qui sont le vecteur de ce dialogue, constituent donc, pour la mission que nous avons à accomplir, et pour la défense des valeurs qui sont les nôtres, un enjeu essentiel.

Nous nous devons de défendre les langues, notamment les langues rares, les langues autochtones, dont on sait qu'elles disparaissent aujourd'hui au rythme d'une toutes les deux semaines – une perte irréversible pour le patrimoine de l'Humanité.

Nous nous devons aussi de défendre le multilinguisme, dans l'enseignement, via des politiques publiques, mais aussi dans l'espace virtuel de l'internet, afin de faire vivre la diversité linguistique et culturelle de toutes les communautés; que chacune et chacun puisse s'approprier son histoire, son identité, à partir des ressources symboliques de sa communauté d'origine.

Cet engagement, c'est aussi le vôtre.

Car l'espéranto ne cherche pas à gommer la multitude des langues parlées dans le monde; il représente au contraire un moyen de communication respectueux de toutes les langues, majoritaires ou minoritaires, et établit une communauté de locuteurs soustraite à toute hégémonie économique, politique ou culturelle.

Parler l'espéranto, c'est se hisser au niveau d'une conscience cosmopolitique, c'est être citoyen du monde – sans renoncer à ses attaches particulières.

Le thème retenu pour votre congrès cette année est: « Cultures, langues, Mondialisation : où voulons-nous aller? »

La direction à prendre, c'est certainement celle que votre mouvement et notre Organisation indiquent depuis de nombreuses années : s'engager encore et toujours pour préserver et vitaliser cette composante essentielle du patrimoine immatériel de l'Humanité que sont les langues; défendre la diversité linguistique et promouvoir l'éducation multilingue.

Ainsi pourrons-nous bâtir un monde plus ouvert, plus inclusif et pacifique.

« Plusieurs voix, un seul monde »: c'est le slogan de notre publication emblématique, le *Courrier de l'UNESCO*.

« Multaj voĉoj, unu mondo », c'est ainsi que se traduit en espéranto cet idéal que nous partageons – et qui est inscrit sur la version de notre revue qui paraît désormais en espéranto – *UNESKO-KURIERO*.

Il me reste à formuler, au nom de l'UNESCO, tous mes vœux de réussite pour votre Congrès.

Audrey Azoulay

Transmis par Josette Ducloyer

El niaj kluboj

Fremda ? Forpelota !

Li estis kuracisto ruman-devena, kiu studadis kaj doktoriĝis en Nancy en 1935. Poste, li instalas sin en tri sinsekvaj bretonaj vilaĝoj, ĉar nefrancoj estis malfacile akceptitaj.

Ŝi, ankaŭ ruman-devena, studadis farmacion en Nancy. Ambaŭ geedziĝis. Ŝi zorgis pri la hejmo, poste ankaŭ pri sia filino Rosine kiu ricevis fratinon, Odette, kaj pli poste fraton, Paul. Jen bela familio, fotoj atestas tion, familio, kiu devus vivi feliĉa en kvieta bretona kamparo. Sed...

La gepatroj certe estas maltrankvilaj ĉar...jen ilia kulpo... ili estas judoj, kaj leĝoj malfavoraj al tiu homkategorio aperas unuj post la aliaj kaj fortigas la prematecon.

La 10-an de oktobro 1942, je la unua horo matene, francaj ĝendarmoj venis interrompi la noktan kvietecon, kaj transportis la tutan familion al Morlaix. Traserĉado en diversaj dokumentoj ebligis scii, ke poste ili estis enfermitaj en Rennes kaj en Drancy. De tie, la 25-an de marto 1943 komenciĝis por tiuj malfeliĉuloj, akompane de aliaj malfeliĉuloj, stranga kaj terura vojaĝo tra nokto kaj nebulo, timegoj, humiliĝoj, malespero... ĝis cindrigo en Sobibor (Pollando) probable en la fino de marto 1943.

Tio okazis dum milita tempo, kiam la ordonoj de la franca ŝtatestro obeis kaj antaŭhelpis al tiuj de la abomena monstra homvorulo. Ihil Perper kaj Sonia Kalnitskaya naskiĝis en Besarabo, rusa posedaĵo ekde la jaro 1812, provinco de Rumanio en 1918, jaro de la kreado de la « Granda Rumanio ».

Jam en 1923, la civitaneco de la judoj de Besarabio, Bukovino kaj Transilvanio estas kontestata.

La Fera Gvardio de Corneliu Codreanu estis agreseme naciista kaj antisemita kaj perforte agadas. La situacio iĝos ankoraŭ pli malbona en la postaj jaroj. En tiu epoko multaj Judoj vivantaj inter timo kaj necerteco migras al Francio : tiu lando estas por la premataj popoloj la lando de la homaj rajtoj, de la Revolucio kiu donis civitaneccon al la Judoj.

Ankaŭ Ihil kaj Sonia deziris vivi en la « lando de libereco ». Li alvenis en 1927, ŝi en 1929.

70 000 Judoj enmigris en Francion inter la du mondmilitoj.

Vi konas la sekvon !

Sed, ni retroiru je sep jarcentoj Jes, sciu, ke jam en la jaro 1240, t.e. sep jarcentoj antaŭ la okupado de nia lando fare de la germanaj armeoj, la duko de Bretonio Jean Le Roux (Johano la rufa) ediktis, ke « Ni, laŭ peto de episkopoj, abatoj, baronoj kaj vasaloj...ni forpelas de Bretonio ĉiujn judojn », Sekvas ĉiuj detaloj forigantaj la rajtojn de tiuj homoj.

Ĉu la Historio daŭre ripetiĝos, aŭ ĉu ni sukcesos lukti, por malhelpi ke tiu hontindaj tragedioj reaperu ?

Frédéric Le Magadure

Notoj : pri la familio Perper: Ihil Perper naskiĝis en 1908. Sonia Kalnitskaya, la edzino, en 1912. La filinoj, Rosine en 1932,

Odette en 1937. La filo, Paul, estis 4-monata kiam la familio estis arestita. Inter oktobro 1940 kaj septembro 1941 aperis 26 leĝoj, 24 dekretoj, kaj 6 decidoj antisemitaj.

3) Libroj : Sur les traces perdues d'une famille juive en Bretagne » (Sur la perditaj spuroj de juda familio en Bretonio) de Marie-Noëlle POSTIC. Eldonis Coop-Breizh. Les Juifs en Bretagne Ve - XXe siècle ». Claude TOCZE (La Judoj en Bretonio) Presses Universitaires de Rennes. Libres et égaux de Robert BADINTER (liberaj kaj egalaj) Emancipado de la Judoj 1789-1791

Al la listo, ni povas aldoni la libron de Matatias Carp : « Cartea Neagra » Le livre noir de la destruction des Juifs de Roumanie 1940-1944 tradukita el la rumana - Editions DENOËL.

El niaj kluboj

NEWTON kaj lia pomo

Milionoj da homoj vidis pomon falantan. Nur Newton demandis sin kial. (Bernard Barruch)

Je la printempo 1665, la bubona pesto la « black Death » (la nigra Morto) mortigas inter 15% kaj 20% de la londona loĝantaro. Cambridge ankaŭ trafita devas fermi. **Izaak Newton** unu el la studentoj de la prestiĝa universitato reiras ĉe sia patrino 170 kilometrojn norde de Londono en la vilaĝo *Woolsthorpe*.

Izoliĝinta en la familia domo dum 18 monatoj, la juna Izaak – li estas nur 23 jaraĝa – intuicie komprenis la principon de la universala gravito en tumulta cerbumado. La fama anekdoto de pomfalo restas ligita al tiu eltrovo. Lia amiko, la anglikana pastoro kaj arkeologo, **William Stukeley**, en la *Memo-rajtoj de la vivo de Izaak Newton* publikigitaj en

1756 rakontas la cirkonstancojn de tiu iluminado citante renkonton datumantan de 1726 : « Post la tagmanĝo, la vetero estis varma, kaj ni iris por trinki teon en la ombro de la pomarboj. Li diris al mi, ke li troviĝis en simila situacio, kiam li ekhavis la ideon de la gravito, sugestita per pomfalo dum li estis en kontemplema humoro. Kial do tiu pomo ĉiam devas ofte fali rilate al grundo, li diris al si. »

De tiu tempo, tiu pomo kompreneble okazigis multajn diskutojn, partianoj de la legendo aŭ de la realeco de la sceno, ĉiu alportante siajn argumentojn. Finfine ne gravas, ĉu la pomo falis vekante lin el lia duondormo, ĉu li observis ties falon aŭ ĉu li imagis ĝin, la ĉefaĵo estas alie.

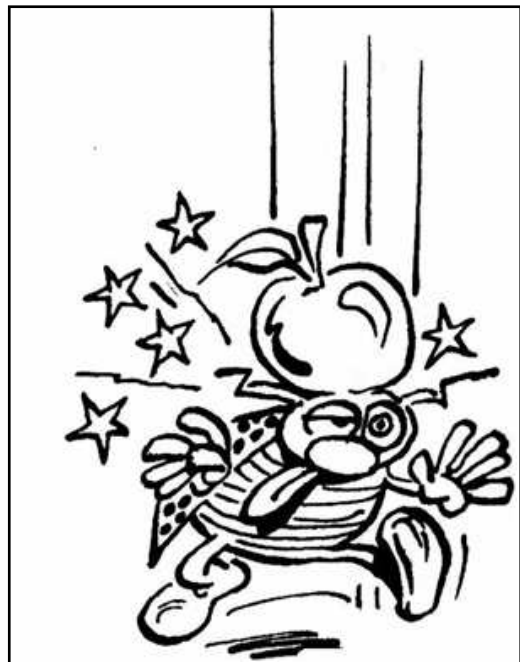
Newton, la genio, estas samtempe astronomo, fizikisto, matematikisto, alkemiisto kaj filozofo estas la unua kiu

pensis, ke pezeco ne estas limigita je iu distanco de la tero sed ke ĝia agado pli leviĝas ĝis la luno. Tamen necesos atendi 1787 por la publikigo de la leĝo pri la universala altiro : « Ĉiu molekulo de korpo altiras ĉiujn aliajn proporcie al sia maso kaj inverse proporcie al la kvadrato de sia distanco al la altirita molekulo, tiu forto etendiĝas al ĉiu korpo kaj ĝis neimageblaj distancoj. » Ĉio komenciĝis ...el pomo !

La ekskluzivaĵo de VOLTAIRE

Ekzilita en Londono ĉar li insultis la Kavaliron de Rohan, **Voltaire** ĉeestis, en marto 1727, la entombigon de Newton solene celebritan en Westminster.

Katerina Barton Conduitt la ege amata nevino de Newton kompreneble rakontis al li la anekdoton pri la pomo. Voltaire estos la unua « ĵurnalisto », kiu raportos ĝin. Reveninte en Francion, li ne ĉesigos la diskonigon de la leĝo eliganta el pomo.

Ilustraĵoj de Gotlib

Esperantigis la E-o Grupo de Hennebont 56

Turneoj 2019

En 2019 la FEB organizos du turneojn de eksterlandanoj!

La Ĉino S-ro WANG Tianyi, nomata en Esperantujo Chielismo, rondvojaĝos kvar semajnojn ekde la 11a de marto 2019.

Li naskiĝis en 1957 en Xi'an, la urbo de la fama terkota armeo, kaj daŭre loĝas tie.

Li estas edziĝinta, kun unu filino, nepino 7-jara kaj nepo 3-jara.

Li kaj lia edzino estas pensiuloj sed li daŭre laboras por Esperanto.

Li eklernis Esperanton en 1979 kaj en 1984 la ŝtata fabriko, kie li laboris, sendis lin oficiale lerni esperanton unu jaron en Pekino. Li fariĝis movadisto pri la lingvo en Centra Ĉinio kaj en 1993 li forlasis la fabrikon kaj per Esperanto entreprenis kursojn, libro-servon, vojaĝservon, turismon kaj internacian komercon.

Li estas prezidanto de la Xi'an-a Esperanto-Asocio

Li proponas diversajn temojn :

Ĉina kulturo : la ĉina deveno

Ĉina lingvo : komuna lingvo Mandarino kaj dialektoj

Ĉina historio : mia urbo Xi'an, aŭ Historio de Ĉinio

kun najbaraj landoj

Internacia komerco per Esperanto (lia profesia sperto)

Li ŝatas diskuti kun aŭskultantoj kaj bonvolas publike prelegi al neesperantistaro

Li prelegos en Rennes, St Malo, St Briec, Plouézec, Lannion, Douarnenez, Hennebont, Vannes, Couëron, Nantes, St Aignan-de-Grand-Lieue, St Nazaire (bonvolu legi la precizajn datojn en la ĉi-posta tabulo)

La Germano D-ro Rainer KURZ rondvojaĝos du semajnojn ekde la 13a de majo 2019

Li loĝas en [Stuttgart](#) kaj parte en [Sidnejo](#), [Aŭstralio](#).

Li studis en la [Universitato de Stuttgart](#) kaj doktoriĝis pri [telekomunikado](#) en Stuttgart kaj Kitakyushu/Japanio. Li laboris interalie por [McKinsey](#) kaj [Gemini Consulting](#). De 1999 li estras propran konsultan fir-

maon *Rainer Kurz Business Consulting*, kiu laboras por firmaoj en la telekomunikada fako kaj fondis kun kvar studentoj de la Universitato de Hohenheim **interretan merkatejon por rifuĝintoj kaj entreprenoj kiuj ŝatas dungi rifuĝintojn** kaj pro tio gajnis pretiĝan germanan premion. Li ankaŭ estas interreta entreprenisto. Inter alie, li kreis kaj licencigis interretajn merkatojn por liberaj profesiuloj laŭ la nomo de [Free-lance-Market](#) (<http://www.freelance-market.com>) en diversaj landoj ([Germanio](#), [Aŭstralio](#), [Ĉeĥio](#), [Ĉinio](#), [Novzelando](#))

De 1999 ĝis 2001 li estis prezidanto de [Germana Esperanto-Asocio](#) (GEA). [Nun](#) li estas estrarano de GEA (pri eksteraj rilatoj) kaj de Internacia Komerca kaj Ekonomia Fakgrupo (IKEF), vicprezidanto ĉe [FAME Fondaĵo](#), prezidanto ĉe Rainer-Kurz-Fondaĵo por la subteno de Esperanto.

Li proponas la TEMOJ :

- 1) La "laboro por rifuĝintoj"-
 - 2) La internacia filmkonkurso Esperanto 125 jaroj
 - 3) Stuttgart: Beleco, vivo kaj Esperanto agado.
 - 4) Intervjuo kun Nobelpremiito Reinhard Selten.
- Eblas pliaj temoj laŭ interkonsento.

Mi estas organizanta tiun turneon en Rennes, Pleudaniel, Douarnenez, Couëron, Nantes, St Nazaire ... Ne hezitu demandi la respondeculon de via klubo por koni la precizan daton kaj la temon de la prelego en via urbo/vilaĝo !

Josette Ducloyer

<u>Ville</u>	<u>Date arrivée (matin)</u>	<u>Date départ (matin)</u>	<u>Association d'accueil affiliée à la FEB</u>	<u>Responsable hébergement</u>	<u>Adresse</u>	<u>Tél</u>	<u>Adresse internet</u>
Montfort- Rennes	09/03	11/03	Esperanto-Rennes	Josette Ducloyer	7 r de la Fée Viviane 35160 Montfort-sur-Meu	02 99 09 71 92	jducloy@club-internet.fr
Pleugueneuc aux Montfort (gastigado)	11/03	12/03		Xavier Godivier (aŭ Josette Ducloyer)	Le Bas Couëdan 35720 Pleugueneuc	02 23 35 12 25 06 30 96 96 32	xgodivier@esperanto.org
St Malo	12/03	14/03	Groupe Esperanto de St Malo	Anne-Marie Argney	47 rue du Père Lebreton 35400 St Malo	02 99 40 24 86	amargney@wanadoo.fr
St Brieuc	14/03	17/03	Armor-Esperanto	Laurent Peuch Jerome-Murielle Caré	17,rue Léon Blum 22000 St Brieuc 25 rue Louis Blanc 22590 Pordic	02 96 78 29 70 02 96 79 39 32	ltpauch@hotmail.com murielle.care@me.com
Plouézec	17/03	19/03	Asso de Plouézec	Jeanne Pouhaër	Kerlou n°7 22470 Plouézec	02 96 20 68 07	jeanne.pouhaer@orange.fr
Lannion	19/03	21/03	Armor Esperanto	Jean-Claude Dubois Maja Mériaux	Lan Gily 22300 St Michel-en-Grève Koad mérien 22140 Bégard	02 96 35 73 06 02 96 45 30 60	marbordo@gmail.com meriaux.family@wanadoo.fr
Le Juch- Douarnenez	21/03	23/03 vespere	Groupe d'Esperanto de Douarnenez	Chantal Allen	Guerlach hir 29100 Le Juch	06 74 15 78 09	chantalallen9@gmail.com
Hennebont kaj Loudéac (AG FEB la 24an)	23/03 vespere	26/03	« Hennebont-Esperanto, section du Foyer Laïque »	Yvette Veslin	Kervach 56650 Inzinzac-Lochrist	02 97 36 08 75	yvette.veslin@orange.fr
Vannes	26/03	28/03	« Esperanto Vannes »	Elisabeth Le Dru	1, Allée de Calmont 56000 Vannes	02 97 63 97 65	ledruelisabeth@gmail.com
Couëron	28/03	31/03		Christiane Lamy-Roger Foucher	36 rue Jean Bart 44220 Couëron	02 40 86 01 08	christiane.lamy@cegetel.net
Nantes	31/03	02/04	CCNE	Gilles Picault / Béatrice Devais	10, Rue d'Espagne 44000 Nantes	06 24 35 02 49	gilp-ccne@outlook.com
St Aignan	02/04	04/04	Association d'esperanto de St Aignan	Solange Goan	17 route du Lac 44860 Saint-Aignan-de-Grand Lieu	02 40 31 02 56 06 81 18 30 12	sgoan@club-internet.fr
St Nazaire	04/04	06/04	Association d'esperanto de St Nazaire	Chantal Barret	38, rue de la Croix Fraïche 44600 St Nazaire	02 40 01 97 27	patchdomo@yahoo.fr

Okazis ...

LA VIZITO AL "LE PALACRET" kaj POSTE

Nia pikniko celis viziton al la tilad-muelilo¹ "Le Palacret" sur la rivero "Le Jaudy" ene de la komunumo St Laurent-Béguard. Dank'al François Le Moullec, lasta proprietulo, tiu tilad-muelilo estas la lasta en bonfunkcia stato en la regiono "Le Trégor". Fakte, post sia agado en 1983, li daŭre funkciigis la diversajn maŝinojn por konservi ilian bonstaton kaj tiel, transdoni al la vizitantoj, tiun heredaĵon.

Dum la vizitotago, griza vetero kaj eĉ pluveto akompanis nin ĝis la parkejo "Le Palacret", kie la gaja murmur-kanto de la rivero bonvenigis nin. Post la elfluejo, Yves, nia gvidanto, atendas nin kaj malkovras al ni, la diversajn etapojn de la linoplanto ĝis la linotolo.

La vizito ekas ĉe la kluzpordeto, kie Yves liberas la akvo-energion kaj baldaŭ, emocia momento, la fluo superŝutas la lignan padel-radon, kaj la muelil-koro denove batas... kuntirante, per sinsekvo de pulioj, de rimenoj kaj de dentaj radoj, la tutajn maŝinojn.

Yves klarigas al ni la funkciadon de la diversaj maŝinoj de la tilado ĝis la stupo-akiro. Tiu "moderna" tilado atestas pri la lasta epoko post la alveno de la hidraŭlika energio. Sed antaŭ la modernaj maŝinoj, la laboro estis plenumita per brak-maŝinoj. Pri tio atestas la diversaj instrumentoj konservataj surloke, en tiu muelilo-muzeo. Kaj Yves, iom nostalgia pri la iamaj gesto kaj laboro, pravas al ni la efikecon de tiuj malnovaj maŝinoj movataj de brak-forto.

Tie finiĝas la laboro de la tilad-muelilo. La sekvan-taj etapoj : la ŝpinado de la stupo-fibroj kaj poste la teksado estas faritaj aliloke, ĉefe en kelkaj urboj kiel Uzel aŭ St Thélo, kie estis teksataj la famaj toloj : "Les Bretagnes"

Tiu instru-promenado finiĝas per vizito al la dokumento-salono, kie ni povas vidi diversajn atestilojn pri tiu viv-epoko sur la "tregora" regiono.

Pro la malbela vetero, ni disponis pri bela salono, kie ni, kelkaj dudek personoj ĝoje kunmanĝis.

Post la manĝo, france prelegis Normand Fleury, kebeka ĝarden-arkitekto, pri la arbo-rolado ene de la medio. Tiu prelego, al la publiko malfermata, kunigis kelkajn kvindekajn personojn kaj estigis grandan sukceson.

Jeanne, Pluezek

1- tili : disfibrigi kanabajn aŭ linajn tigojn kaj forigi la senutilajn partojn.

Armor Esperanto

Armor esperanto proponis semajnfinan kurson en oktobro

Bela kaj agrabla aŭtuna kurso, je 4 niveloj, okazis dum du tagoj en Saint-Brieuc, **sabaton la 13an kaj dimanĉon la 14an de oktobro.**

30 esperantistoj el diversaj bretonaj urboj partoprenis. Plie, venis 2 komencintoj el Chateaubriant kaj eĉ paro el Perigordo !

Maryvonne Pennec malkovrigis la lingvon al komencantoj.

Murielle Caré ordigis konojn por komencintoj, kaj proponis etan saluton kun japana amikino per telefono.

Laurent Peuch laborigis progresantojn interalie pri korekta prononcado.

Elinjo Le Dru akceptis siajn lernantojn en la traserberia trajno dum vivkadra simulado.

Sabaton, Amapola Triguero kaj Laurent Peuch prezentis sian vojaĝon en Ĉinio. Tiun vojaĝon kun nepoj kaj filino de Laurent bele ĉiĉeronis Sanoza.

Ili malkovris regionojn inter la blua kaj la flava riveregoj, en la ĉirkaŭaĵo de Nanchang.

Ili montris fotojn pri lernejoj, pri kutimoj kaj vindindaĵoj. Ni ankaŭ ricevis plezure novaĵojn de Matensuno, agrabla knabino kiu jam partoprenis Pluezekan semajnon.

Armor esperanto aparte gratulas Elinjo-n,

kiu ricevis diplomon pri esperanta instruado en ILEI konferenco en Madrido fine de Julio 2018, dank'al unujara kaj fruktodona laboro kun Katalin Kovats (edukado.net) Gratulon al Elinjo !

A.R.T. comiteo

Murielle Caré

Informo de ArmorEsperanto : la Pluezekaj Renkontoj ne okazos en 2019 pro la renovigo de la konstruaĵo « salle des fêtes » kiu ne estos finita antaŭ la somero 2019.

Pro tio, la asocio ne dungos junulon por civila servo nun.

Vojaĝo al Ĉinio de niaj klubanoj

Kial ni planis vojaĝon al Ĉinio ?

En 2015, dum la ILEI Konferenco en Ostende, ni konatiĝis kun Sanoza, ĉina esperantistino, kaj Matensuno ŝia nepino. Matensuno estis tiam 7 jaraĝa, samkiel mia nepino Petra. Do, ni proponis interrilaton inter la du filinoj, des pli, ke ili similas pri personecoj. Sanoza kaj Matensuno tuj konsentis. Do la sekvantan someron, en 2016, ni invitis ilin en Bretonio dum du semajnoj, unu ĉe ni kaj alia kadre de la Pluezekaj Renkontiĝoj. Dum tiu restado kreiĝis vera amikeco inter la infanoj (Matensuno kaj Petra sed ankaŭ Nathan, mia nepo samaĝa kiel la knabinoj), kaj ankaŭ inter Sanoza kaj ni. Tuj post la restado en Bretonio, Sanoza invitis nin al Ĉinio. Pro la tro forta varmo en Ĉinio dum la somero (ĉirkaŭ 40 gradoj !) ni rezignis vojaĝi al Ĉinio kaj partopreni en la UK en Seoulo en 2017.

Finfine, ni planis la vojaĝon en majo 2018, dum la printempaj lernoferioj. Kompreneble tiu projekto instigis miajn genepojn plu lerni E-on, aparte dum la pluezekaj renkontiĝoj en 2015, 2016 kaj 2017.

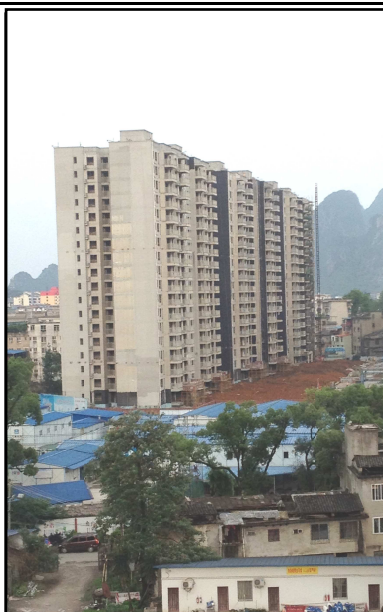
Dum la vojaĝo ili spertis per si mem kiel Esperanto malfermas pordojn kaj korojn de eksterlandaj amikoj. Ni foriris kvinope je la fino de aprilo por iom malkovri Ĉinion.

Ni ne volis viziti tro grandajn urbojn kiel Pekino aŭ Ŝangajo, pro tio ni alteriĝis en Xi'an, « meza » urbo kun pli ol 6 milionoj da loĝantoj. Dum la busveturado de la flughaveno al la urbocentro, ni ege miris pri la multnombraj novaj kvartaloj konsistitaj el altaj similaj domegoj 30 etaĝaj.

Atinginte la centron de Xi'an ni malkovris la pli tradiciajn kvartalojn kaj la imponajn muregojn de la malnova urbo.

Ni bonŝance loĝis en gastejo konsistanta je pluraj kortoj ĉirkaŭigitaj de tradiciaj dometoj. La bieno formas apartan kvartalon ĉirkaŭigitan de muroj. Tiel estis la antikva urbanizado en Ĉinio.

Ĉinaj urboj kreskas .

En nunaj urboj la ĉinoj loĝas ĉefe en domegoj. La plej oftaj konstruitaj antaŭ 20 aŭ 30 jaroj, havas sep etaĝojn (sen lifto...). Hodiaŭ oni renovigas ilin kaj aldonas eksteran lifton. La nunaj domegoj havas plejofte 30 etaĝojn kun liftoj kompreneble. Oni povas vidi plurajn novajn kvartalojn kun dekoj da tiaj altaj

konstruaĵoj en kaj proksime de la urboj. Ni tiam konscias ke la loĝantaro rapide pli-altiĝas en ĉiuj urboj kiujn ni vizitis.

Surstrate

Antaŭ la vojaĝo, ni iom timis suferi pro la poluado en la urboj.

Certe, en la urboj kie ni restadis (Xi'an, Nanchang ĉirkaŭ 5 milionoj da loĝantoj, Wuhan ĉirkaŭ 12 milionoj da loĝantoj) ni vidis amasojn da homoj kaj da veturiloj. Sed, fakte ni ne suferis pro poluado ĉar multaj veturiloj, ĉefe la multnombraj motorbikloj, funkcias per elektroenergio, ne per benzino, plie la ŝtataj kaj lokaj registaroj kreas multajn publikajn parkojn kun aleoj por biciklantoj kaj piedirantoj, ĉefe laŭlonge de la riveroj kaj lagoj kiuj troviĝas ene de la urboj. Tial, eblas longtempe promenadi en tiuj urboj en kvieta kaj agrabla etoso ĉefe dum vespero. Krome, la registaro plantigas multajn arbojn laŭlonge de la stratoj sur la trotuarojn por iom mildigi la varmon.

Ĉu la stratoj estas bruaj en la urboj? Certe jes, sed ne tiom rilate al la multnombraj ĉiujspecaj veturiloj. Certe, multaj veturiloj funkcias per elektra energio, tamen, la stiristoj ofte hupas por averti, ke ili alproksimiĝas... kaj volas preterpasi.

Kiam oni promenadas, necesas esti ege atentema por trairi la stratojn : en Ĉinio, la veturiloj ofte ne respektas la prioritaton de la piedirantoj, eĉ sur la piedirpasejoj. Kaj inter la veturiloj, ŝajnas ke la prioritato estas por la plej granda kaj impona.

Vojaĝo al Ĉinio de niaj klubanoj (sekvo)

Kiam ni piediras tra la stratoj, ni konstatas, ke la ŝoseoj kaj trotuaroj estas tre puraj (pli puraj ol en Francio !). Ĉu la preterpasantoj uzas diligente la rubujojn? Ne vere: fakte, en ĉiu strato videblas virino aŭ viro (ofte emeritaj) kiu balaas per diversaj balailoj dum la tuta tago, de frumatene ĝis malfrue vespere. Tial, multaj homoj trovas laboron kvankam malbone pagitan.

Belaj surtrotuaraj strekaĵoj por kiu ?

Sur trotuaroj, troviĝas strekaĵoj por la blankaj gvidbastonoj de blinduloj. Sed, ni neniam vidis homojn kun tiaj gvidbastonoj... krom mi. Ŝajnas eĉ, ke mi surprizigis la preterpasantojn kiuj ne kutimas vidi tiajn bastonojn.

Alia ofta vidindaĵo : virino aŭ viro kiu faras gimnastikajn moviĝojn por plibonigi kaj lertigi sian korpon. Kaj vespere, oni povas ofte vidi homojn, ĉefe virinojn, kiuj individue aŭ kolektive, gimnastikadas aŭ dancadas.

Dum la tago, sub la ombro de arboj aŭ de pontoj, ankaŭ videblas viroj ludante per kartoj aŭ damtabuloludoj.

Iam, pere de Sanoza, mi petis foti du virojn kiuj ludis tiel, sed ili rifuzis. Laŭ nia amikino, ili verŝajne ludis monon : tio estas malpermesita.

En la ĉinaj stratoj, ne bezonas benkoj : la homoj, ĉefe la junuloj, sidiĝas kaŭre por sin ripozi, atendi la aŭtobuson ktp, ofte rigardante sian poŝtefonaĵon. Eble, ni kapablus fari tion, sed la problemo estus por stariĝi...

La ĉiama uzado de la poŝtelefono.

La ĉinoj, eĉ maljunuloj, multe uzas sian poŝtelefono : ekzemple ili pagas preskaŭ ĉion per skano de QR-kodo. Eĉ, foje ni vidis preterpasantojn donante monon al muzikalmozpetanto per siaj poŝtelefonoj !

Nia amikino Sanoza, kiu estas samaĝa kiel ni (t.e. pli ol 65 jaroj...), ankaŭ uzas sperte sian poŝtelefono por aĉeti flug/trajnbiletojn, mendi varojn, sendi pakaĵon ktp. Ŝi ne plu uzas komputilon ; poŝtelefono necesas kaj sufiĉas por multaj klopodoj.

En la lernejoj.

Preparinte la vojaĝon, ni demandis al Sanoza ĉu eblos pasigi duontagon en lernejo.

Do, en Nanchang, ni vizitis lernejon kies estro estas amiko de Ping, la edzo de Sanoza. Tie ni ĉeestis kurson pri la angla lingvo.

Kaj poste, dum la « 6a Ĉinasimpozio pri E-instruado en mez-bazaj lernejoj » en Chenzou en kiu ni partoprenis, ni vizitis aliajn lernejojn kie oni instruas E-on. Pri tiu simpozio, ni verkos alian artikolon.

Kio karakterizas la lernejojn kiujn ni vizitis ?

Averaĝe 50 ĝis 60 lernantoj partoprenas la kurson sam-

tempe. Pro tio, la instruistoj uzas mikrofonon kaj ankaŭ modernan videoekranon. Ili ofte ripetigas la infanojn laŭvoĉe, eĉ tre laŭte ; tiam ni komprenis kial la ĉinoj havas fortan voĉon kiun ili ofte uzas en la stratoj, trajnoj, restoracioj ktp.

Ni miris vidante, ekde la fino de la angla-kurso en la Nanchang-lernejo, la lernantojn preni siajn bovlojn el la skribotabloj kaj virinon kunporti grandan marmiton : la infanoj iris al la marmito, plenigis sian bovlon kaj manĝis ĉe sia skribotablo ; en multaj lernejoj, la klasoĉambro ankaŭ estas la manĝoĉambro.

Multaj lernejoj, aparte en la novaj kvartaloj, estas privataj ; tio signifas, ke la gepatroj devas pagi la instruadon de siaj infanoj. Sed ankaŭ en la publikaj lernejoj, la gepatroj devas doni monon.

En tiu lernejo ni spektis modernan hiphopan dancadon de tre talenta okjara knabo.

Dank'al la interpretado de Sanoza, ni babilis kun kelkaj instruistinoj : tiel ĉiu povis fari demandojn. La instruistinoj demandis al ni : « Ĉu vere en Francio, eblas havi tiom da infanoj kiom vi deziras? » Plurfoje ni sentis la gravecon de la limo pri la nombro de infanoj. Fakte dum dekoj da jaroj (t.e. 2 generacioj) familioj rajtis havi nur unu infano. Tio havas gravajn konsekvencojn por la infanoj mem. Ekzemple : Matensuno havas nek gefratojn nek gekuzojn. Ŝiaj familianoj estas nur la gepatroj kaj geavoj. Ŝi interkonatiĝas kun aliaj infanoj nur en lernejo.

En alia artikolo ni verkos pri niaj renkontiĝoj kun la ĉinaj esperantistoj en Xi'an, kie ni konatiĝis kun Ĉielismo, en Nanchang, Chenzhou (kie ni partoprenis en la «6a Ĉina simpozio pri E-instruado en mez-bazaj lernejoj» kaj Wuhan (kie ni revidis Trigo-n kiu partoprenis plurfoje en la pluezekaj renkontiĝoj. Ni kompreneble ankaŭ prezentos la plej interesajn vidindaĵojn kiujn ni ŝatis.

Amapola kaj Lorento

Universala kongreso 2018

LISBONA KONGRESO 28 julio – 4 aŭgusto 2018

La kongreso okazis en Universitato de Lisbono. Kelkaj el nia bretona grupo luprenis loĝejon 15 minutojn piede de la Universitato : Jannick, Maja, Hubert kaj Marie-Pierre, ĉiuj kantistoj en la koruso Interkant’.

Kiel kutime dum la kongresoj, Maja plejmulte interesiĝis pri la kulturaj aranĝoj : estis invitataj altvaloraj kantistoj el Nederlando, Italio, Rusio kaj Serbio, Francio, Zairio, ktp. Ankaŭ rolis fado-kantistoj kaj tradiciaj dancistoj dum la nacia vespero. Ni eĉ malkovris elektronikan muzikon el Koreo.

Hubert kaj Maja partoprenis en du interesaj ekskursoj : unue, vizito de Lisbono. Ili jam konis la urbon, sed feliĉe la rondiro kondukis ilin al ne konataj lokoj. Ekzemple, la Muzeo de Azuleĥoj, kie ili eksciis pri historio de tiu arto. Ankaŭ la Muzeo de Kaleŝoj estis sufiĉe rimarkinda.

La dua ekskurso denove rilatis al azuleĥoj, kaj tiufoje, ili mem pentris siajn proprajn kahelojn ! Hubert, Maja kaj Jannick unue vizitis la azuleĥo-fabrikon, kie ili havis la okazon sekvi ĝian manproduktadon, kaj poste, ili pentris dum duon-horo. Vidu la rezulton ĉi flanke

Universala kongreso 2018

Por fini la tagon, en Setubal, ni gustumis lokajn vinojn ĉe vinfabrikanto de « muskatel ».

Dum la tuta semajno okazis pluraj kantprovludoj, ĉar ni devis prepari nin por la internacia vespero. Du korusoj funkciis paralele, kaj kelkaj el ni aliĝis en la du. Nia ĥorestrino estis Zdravka Boytcheva, kiu estras ekde 2014 la koruson Interkant', kaj ekde 2018 la internacian koruson.

Deko da kantistoj el Interkant' speciale vojaĝis al Lisbono por prezenti kelkajn kantojn el sia repertuaro. Kun la internacia koruso (40 kantistoj), ni plie preparis tri novajn kantojn.

Kiel kutime dum la kongresoj, Jannick partoprenis krom la korusprovludojn kaj koncertojn, diversajn programerojn de la UEA enhavo por prezenti mem ion aŭ aŭskulti kaj diskuti ĉe prelegoj interesaj kiel « Erasmus+ malkovru eblojn financi vian agadon » aŭ « moderna edukado kaj la nuna mondo- ĉu tempo por ŝanĝo de paradigmoj ? » kaj Komitata forumo pri Kapablo/ Komunumo kaj « Eŭropademografia kaj ekonomika dinamiko : migrantoj necesas ». Sed la plej granda plezuro estas la babilado kun malnovaj kaj novaj geamikoj tra la mondo.

La koruso Interkant' provludas dufoje ĉiujare en Greziljono, printempe kaj aŭtune, dum 4 tagoj ĉiujfoje. Ni ofte prezentas spektaklojn, precipe kun aliaj korusoj el la regiono de Baugé.

Niaj kantoj devenas el la tuta mondo, tradukitaj en Esperanto. Ĉiuj novaj kantistoj estos varme akceptitaj.

Maja kaj Jannick

Klubo de Guingamp

GABY RETROIRAS

La 23an de septembro, partoprenis Gaby en SEL-renkonto kun geamikoj.

Ŝi marŝis per sia helpmarŝilo, sed du motorciklaj retrospeguloj, aliflanke de la helpmarŝilo, mirigis min...

La geamikoj rideksplodis: «oni tuj klarigos al vi, Anne!»... Kiam Gaby iras al la manĝoĉambro de sia maljunulejo per sia helpmarŝilo, ŝi rapide laciĝas (98-jara estas Gaby). Do, ŝi sidiĝis sur la benkon de la helpmarŝilo kaj daŭrigis sian iron malantaŭen, movigante la radojn per siaj piedoj sur la planko, sed ...ŝi ne vidas malantaŭe!

Ideo lumigis Dimitri-on (iun de ŝiaj nunaj lernantoj pri Esperanto). Li instalas la du retrospegulojn. Nun Gaby povas vidi malantaŭe, kiam ŝi retroiras!

Foto de Nikol: Dimitri staras ĉe Gaby. Anne

VOJAĜO TRA LA TEMPO

Dum ferioj mi revizitis la lernejon, partoprenante kun Loris, Calliopée, Olivia, kaj Sylvie la alia avino, en «tago de la lernanteto je 1930», en Bothoa.

Je la deka, kun aliaj personoj, proksime dekkvin, ni piediris per kava vojeto, kiu kondukis nin ĝis la lernejo. Multe da koto malpurigis niajn ŝuojn, kaj mi pensis al infanoj kiuj havis tramalsekigajn piedojn en pajlo de siaj lignoŝuoj.

Tri kilometrojn poste ni atingis la lernejon, kie instruisto atendis nin en sia griza kitelo. Ni vicis duope en la ludhalo, eniris klason kie ni sidiĝis ĉe malnovaj lignotabloj.

Post kelkaj klarigoj pri disvolviĝo de la tago, la instruisto prezentis moralan lecionon; la temo estis «oni ne plu kredas mensogulon, ĉe kiam li diras veron». Poste ni faris diktaĵon, dum la infanoj faris alian laboron. Ni devis skribi per plumo kompreneble, kaj mi makulis miajn fingrojn per violkolora inko! La diktaĵo estis teksto de Guy de Maupassant, mi faris kvar eraĵojn, la instruisto donis al tiuj kiuj eraris malpli ol kvinfoje unu bonfaran markon! Mi estis kontenta!

Je la dektria horo, ni iris kune ĝis la kafejo de la vilaĝo Bothoa, por manĝi pansupon kun kelkaj legomoj, kaj buterpanon kiel deserto.

Poste ni reiris lernejon, kaj vizitis domon de la unua instruistino, kun belaj epokaj mebloj kompreneble.

Kaj dum la infanoj ludis en la korto per bicikladoj kaj faris fajfilojn, ni vizitis muzeon, kaj arkivojn kie multege da objektoj (kartoj, inksorbiloj, libroj, kajeroj, plumujoj, kiteloj, ŝuoj, lignoŝuoj...) estas bonege klasifikitaj kaj kelkfoje utiligitaj por filmoj.

Finfine ni vidis filmeton pri klaso en tiu lernejo dum la jaroj sesdekaj.

Ni pasis tre agrablan tagon kiu plonĝis nin en pasintan tempon.

Martine, dum majo 2018. Klubo de Guingamp

Foto: Nijole, el Litovio, ĵus ricevis en turismoficejo de Guingamp, gvidbroŝuron esperante skribitan de la Guingamp-klubanoj: «Rondiro por malkovri malnovan Guingamp-n».

KIOMDA, la konektita kalkulilo

La aktiva bretona esperantisto Jean-Claude Dubois estas ankaŭ altnivela inĝeniero, kiu kunkreis sian firmaon pri kalkuliloj.

Li ĵus kreis novan kalkulilon, kies nomo estas en Esperanto: KIOMDA. Tiu kaptilo povas tre facile kalkuli la nombron da partoprenantoj en festoj kaj manifestacioj.

Por senpagaj festoj estas malfacile koni la nombron da partoprenantoj sed tiu kono povas esti ege utila por komuniki pri graveco de la evento, antaŭvidi sekurecon, peti subvenciojn ktp.

KIOMDA estas eta ilo simpla, fidinda kaj malmultekosta. La kliento luprenas ĝin tage, ĝin ricevas per poŝto kun manlibro, ĝin instalas mem en la enirejo de la evento per kelkaj ŝraŭboj, elŝutas la aplikadon por akceli en reala tempo al la datumbazo ekde sia komputofono (*smartphone*). Tiel ĉiumomente li scias kiom da personoj partoprenas en la festo aŭ manifestacio.

En la ĵurnalo Ouest-France aperis artikolo kun foto pri tiu kreado la 3an de oktobro 2018.

JC Dubois anoncas rabaton da 75% en 2018 al ĉiu esperantisto, kiu petos uzon de KIOMDA per Esperanto !Kontakto sur la retejo kiomda.fr

Josette Ducloyer

Klubo de Rhuys

Inter la 21-a kaj 23-a de aprilo, agrabla litovanino kaj sperta esperantistino **Nijole Stakeniene**, vizitis la klubon de Rhuys

La 21an, tagmeze, mi rendevuis ĉe Marite sekretariino de la klubo de Vannes, en Damgan, kie mi ekkonis Nijole. Ŝi estas simpatia kaj afabla virino kiu sperte parolas la Esperantan lingvon. Ni agrable kunmanĝis ĉe Marite kun ŝia edzo Johano, Ewa kaj Denezza du aliaj esperantistinoj el la klubo de Vannes. Poste mi veturigis Nijole en Sarzeau kie la geedzoj Clopeau akceptis nin en la kulturcentro. Mi hejmeniris kun Nijole kaj vespere ni kunmanĝis ĉe Hélène. kaj ŝia edzo kiuj bonvole akceptis la klubon en sia domo. Mi aldonas ke du aliaj esperantistoj, la geedzoj Champeau ankaŭ ĉestis. Ni trapasis agrablan vesperon kaj ĝuis bonan manĝaĵon preparitan de la membroj de la klubo.

La 22an mi veturigis Nijole al la kastelo de Suscinio kaj ni kun la geedzoj Champeau kune vizitis la kastelon. Sekvis la vizito de la abatejo de Sankta Gildas de Rhuys kie Geori, nia honorprezidanto, bone klarigis al Nijole la historion de Heloise kaj Abélard, famaj francaj malfeliĉaj verkistoj.

De tie ni iris kune ĝis Arzon, kie ni denove kunmanĝis en krespejo fronte de la maro. Post la tagmanĝo, ni dispartigis kaj mi daŭre vizitigis la duoninsulon el Rhuys al Nijole antaŭ ol ni rehejmeniris.

Fine, la 23-an mi veturis Nijole antaŭ la preĝejo de Missillac kie ni rendevuis kun Sinjorino Lamy kaj Sinjoro Foucher kiuj gastigis Nijole dum la sekvantan tagon...

Francis

Someraj agadoj de la klubo de Rhuys

Ĉi tiun someron 2018, nia klubo denove proponis du tagojn "Eltrovo de Esperanto en la Morbihana Golfo".

La unua tago okazis la 22an de julio kun 7 partoprenantoj. Post rapida prezento de la internacia lingvo "Esperanto", de ĝia kreanto kiu estas doktoro LL Zamenhof, la ŝipo eliris el haveneto Le Lojo je la 14an 40 tuj norden. Kiel kutime la ŝipo cirkaŭiris la insulon de la monakoj sed dum dua parto de tiu navigado okazis io neatendita: tra la radio VHF aŭdiĝis alvoko fare de CROSS ETEL por helpado de ŝipeto kiu paneis norden de la insulo "Creizig". Do, ni devojiĝis ĝis tiu loko sed kiam ni alproksimiĝis de tiu ŝipeto, ĝia respondeculo diris ke li jam atendis alian ŝipeton! Do ni faris tiun devojon tute vane... Tamen niaj partoprenantoj ĝuis la neatenditan eventeton.

La dua tago okazis la 7an de aŭgusto kun ankaŭ 7 volontuloj el kiuj 3 estis jam konvinkitaj esperantistoj el la klubo de Vannes! Do mi iom transdonis miajn klarigojn pri "Esperanto" al Ewa kiu bone elturniĝis dum la tuta vojaĝo kiam mi nur zorgis pri la stirado de la ŝipo. Fine de la posttagmezo, ni alboridiĝis al la kajo de Le Lojo kiel antaŭvidite.

Konkludo: tiuj du momentoj estis bone apreziitaj de la vojaĝantoj sed eble pli dank'al la promenado ene de la golfo ol al la intereso al la lingvo mem...

Francis

Farendaĵoj notindaj en via kalendaro 2018-2019

La klubo de Vannes invitas vin spekti sian teatraĵon 2019

Ne maltrafu la daton :

La 3-an de februaro

**Bonvenon en la kulturdomo
Kastelo Gresillon**

VENU POR AUTUNE 2018

De la 27a de oktobro ĝis la 4a de novembro

KIO OKAZOS EN 2019

9-a Printempas

26a de aprilo – 4a de majo

preparado al KER-ekzamenoj, ekzamenoj

Someraj Semajnoj :

8a – 15a de julio 5-a [Interŝanĝoj](#) de scioj kaj faroj kaj Esperanto-kurso (provizore)

8a – 18a de julio Maratona Esperanto-kurso dum 10 tagoj (provizore)

6a – 16a de aŭgusto Festa Semajno + danco-semajno (provizore)

17-a NovJara Renkontiĝo

27-a de decembro ĝis la 3-a de januaro
en Wiesbaden Germanio

Junulara Esperanto Semajno

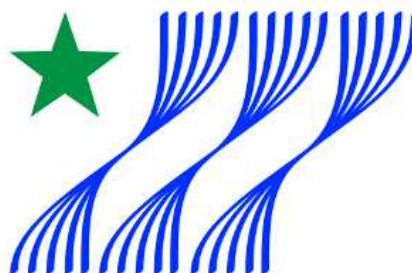
26-a de decembro ĝis la 4-a de januaro
En Storkow apud Berlino

71a IFEF kongreso (fervojistoj) 3-9an de majo ,
kune kun la Hispana kaj la Andaluza Kongreso
en Málaga (Hispanio)

Informoj ĉe <http://esperanto-andalucia.info/>

La 104-a Universala Kongreso de Esperanto

Lahtio en Finnlando

20-27an de julio 2019

Por kompleta E-ista kalendaro vizitu
la retpaĝon

<http://www.eventoj.hu/2014.htm>